

Aan: De leden van de raad van de gemeente CAPELLE AAN DEN IJSSEL

Datum: 31 mei 2024

Betreft: **Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2023**

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij bieden we u ter vaststelling de Jaarstukken 2023 aan. De verantwoording van het college over het afgelopen jaar waarin we u de belangrijkste beleidsresultaten en financiële resultaten presenteren bij de plannen van de Begroting 2023.

Beleidsresultaten waar we met gepaste trots op terugkijken en waar Capellenaren de positieve impact van merken, terwijl we ook genoodzaakt waren om te sturen op het doorschuiven van een aantal ambities naar 2024. Daarover meer bij de beleidsinhoudelijke verantwoording verderop in deze brief.

Wat betreft de financiële resultaten stemt het allereerst positief dat we er in zijn geslaagd de lasten voor onze inwoners nog steeds bij de laagste van Nederland te houden. Tegelijkertijd leggen we met de nodige zorgen de jaarstukken aan u voor. Want voor het eerst in vele jaren sluiten we het jaar af met een negatief resultaat van € 4,65 miljoen. Een trendbreuk voor onze gemeente. Een tekort dat gelet op het 'ravijnjaar' 2026 veel eerder op ons afkomt dan verwacht: bij de vaststelling van de Najaarsnota 2023 verwachtten we het lopende jaar met een klein negatief resultaat af te sluiten, én leek een voorzichtig positief financieel perspectief voor de jaren 2024 en 2025 in het verschiet te liggen. Echter lopen we tegen een aantal onverwachte en onvermijdelijke tegenvallers aan met forse financiële gevolgen.

Tegenover het voor 2023 positieve structurele resultaat van € 590 duizend, staat door incidentele lasten dus een fors negatief gerealiseerd resultaat. Zo zijn er tegenvallers op onder andere de algemene uitkering, onderwijshuisvesting, openbaar groen, Wmo, en grondexploitaties/projecten. Een zorgvuldige en grondige analyse is nodig om te bezien of het mogelijk is als gemeente meer financieel 'in control' te zijn.

De onvoorspelbaarheid van de financiële verhoudingen tussen gemeenten en het Rijk voor de uitvoering van (hoofdzakelijk) medebewindstaken heeft inmiddels dusdanige vormen aangenomen dat dit vrijwel het enige primaire besprekingspunt van de VNG is met het demissionaire kabinet en de basis vormt voor de inzet van gemeenten rond de kabinetsformatie.

Zonder balans tussen taken en middelen kunnen we ons werk niet doen. En die balans moet worden hersteld. Want we willen onze taken uitvoeren en blijven investeren in Capelle. Hiervoor is immers nog veel in voorbereiding: denk aan een nieuwe Visie Sociaal Domein, infrastructurele projecten, duurzaamheidsmaatregelen en verbeteringen in de buitenruimte. Een gemeente zijn die in staat wordt gesteld te besturen voor vandaag én morgen.

Beleidsinhoudelijke verantwoording

Ondanks het financieel zware weer hebben we in 2023 hard gewerkt aan onze ambities om Capelle mooier, leefbaarder en veiliger te maken. En hoewel nieuwe uitdagingen in deze onzekere tijd telkens weer voor de deur staan, is dat gelukkig op tal van terreinen gelukt, samen met maatschappelijke partners, ondernemers en de Capellenaren.

Op het gebied van bestuur en organisatie is er het nodige gebeurd:

- In ons Capels Akkoord gaven we aan de denk- en doe-kracht van de Capellenaar te willen aanmoedigen. Hiervoor gebruiken we onder andere het bijzondere Denk & Doe mee!-fonds.

- Het zijn niet alleen onzekere tijden op financieel gebied. Ook de instabiele nationale politiek, met de voortdurende oorlog tussen Oekraïne en Rusland, het conflict in Israël en de Palestijnse gebieden, en tal van andere brandhaarden in wereld, brengt een grote instroom van vluchtelingen teweeg. Capelle levert een majeure inspanning met het opvangen van bijna 300 Oekraïense vluchtelingen in Rivium, en besloot in december 2023 de opvanglocatie voor asielzoekers uit andere landen aan de Barbizonlaan te verlengen tot eind 2024 en uit te breiden van 30 naar 100 plekken.
- Vanwege de tussentijdse Tweede Kamerverkiezingen was er minder tijd beschikbaar om de voorgenomen plannen door te voeren voor het digitaliseren van de afhandeling van aanvragen van Capellenaren. Dit volgt nu in 2024.
- Met de tijdelijke afwezigheid van wethouder Hartnagel door ziekte en het plotselinge vertrek van burgemeester Oskam ontstonden er in korte tijd ineens twee (tijdelijke) vacatures in het college. Gelukkig konden deze met tijdelijk wethouder Van der Heide en waarnemend burgemeester Lamers snel en goed worden ingevuld.

Op het gebied van veiligheid stond 2023 in het teken van het vergroten van de weerbaarheid en 'awareness' op het gebied van jeugdcriminaliteit, digitale veiligheid en ondermijning:

- Met de ondermijningsbus, de YouChoose campagne, het project Fawaka en diverse trainingen en voorlichtingen bereikten we onze inwoners op een laagdrempelige manier. Ook bleven we in gesprek: we hebben via sociale media en straatinterviews input opgehaald voor de nieuwe wijkveiligheidsplannen. Deze worden in 2024 aangeboden aan uw raad.
- Het aantal aangehouden drugsuithalers in het Rotterdamse havengebied is fors gestegen, van 240 in 2022 naar 450 in 2023. Eind 2023 waren daarbij 25 Capellenaren geregistreerd. Het gaat hierbij vaak om kwetsbare jongeren, die worden uitgebuit. De problematiek van uithalers (en ronselaars) wordt hiermee ook zichtbaar in Capelle. Eenzelfde verontrustende stijging is te zien op het thema excessief geweld. Het gaat dan om schietpartijen en het plaatsen van explosieven, met name door jongeren.

De leefomgeving kreeg in 2023 veel aandacht:

- Met het vaststellen van het Programma Buitenruimte hebben we afgesproken dat we in de buitenruimte meer ruimte gaan maken voor groen en water, de verandering van klimaat willen opvangen en bijdragen aan een fijne leef- en werkomgeving waarin we bewegen en ontmoeting stimuleren. Tussen september en december zijn Capellenaren geïnformeerd over het programma en de wijkagenda's. De realisatie is in 2024 gestart.
- Vanuit de Visie Schollebos lag de wens op tafel om de Watervallei uit te breiden. Die uitbreiding is in mei 2023 geopend, nadat er samen met het Kindercollege was nagedacht over het ontwerp. Daarnaast is er een skatepark gerealiseerd in Schollebos, waarbij de Capelse Jongerenraad heeft meegedacht over het ontwerp.
- Er zijn stappen gezet om de situatie van winkelcentrum De Terp samen met de betrokken partijen verder te verbeteren. Er wordt ingezet op integraal beheer. Dat krijgt in 2024 verder vorm. In 2023 zijn de parkeergarage, verlichting, trap en zitbankjes al verbeterd en is begonnen met het schilderen van muren en kolommen.
- Het groen in Capelle wordt steeds meer natuurvriendelijk ingericht en beheerd. Zo hebben we in 2023 op 22 locaties door heel Capelle meer kleur en fleur aangebracht. Hierbij zijn voor Capelle nieuwe beplantingsconcepten en klimaat adaptieve methoden gebruikt. Dit zorgt voor een positievere beleving door bewoners en vormt een impuls voor biodiversiteit en klimaatadaptatie in de stad.
- We hebben het programma voor integraal beheer openbare ruimte nagenoeg conform planning en begroting gerealiseerd en de bekende boeggolf hebben we vermeden. Daarmee zijn goede stappen gezet, ten opzichte van voorgaande jaren, in de begrotingsdiscipline van Stadsbeheer.

We bleven inzetten op het verbeteren van onderwijs, gezondheid en welzijn van de Capellenaar door sport, bewegen en educatie:

- In 2023 hebben we het erkende programma gezonde leefstijlinterventies (GLI) uitgevoerd, door het organiseren van beweegactiviteiten en speciale aandacht te besteden aan het betrekken van Capellenaren in sociaal-economisch kwetsbare situaties.

- In het kader van mediawijsheid biedt de bibliotheek op de basisscholen in onze gemeente een les aan over mediawijsheid. In deze les leren kinderen om te gaan met (social) media en andere digitale middelen. In 2023 heeft de bibliotheek deze les aangeboden op alle basisscholen in onze gemeente.
- Voor het versterken van de (digitale) vaardigheden van (kwetsbare) inwoners is er een groot aantal activiteiten georganiseerd, waaronder het Informatiepunt Digitale Overheid bij de bibliotheek. Daarnaast konden inwoners met al hun vragen over digitale zaken terecht bij het spreekuur digitaal meedoen. In 2023 zijn er 259 activiteiten georganiseerd in het kader van digitaal meedoen. Dit leverde in totaal 749 deelnemers op.
- In september is het integrale plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord 2024-2026 met daarin de ambities voor Kansrijke Start vastgesteld. We zetten in op het versterken van de lokale coalitie, het gebruik van erkende interventies zoals centered pregnancy en het maken van regionale samenwerkingsafspraken.
- We zijn in januari 2023 gestart met een pilot sport- en beweegregeling voor 60-plussers met een laag inkomen, een afspraak uit het Capels Akkoord. Ook hebben Sportief Capelle en FC STRAAT de handen ineen geslagen om kinderen en jongeren meer aan het spelen te krijgen door ze uit te dagen zelf voetbalcontent te maken.
- De kosten voor de jeugdhulp zijn in 2023 verder gestegen. Om de jeugdhulp betaalbaar en van goede kwaliteit te houden is een aantal maatregelen genomen, zoals het werken met praktijkondersteuners bij een aantal huisartsen, en zijn regionaal en lokaal (project taakstelling jeugdhulp) meerdere maatregelen in voorbereiding. In 2024 zullen deze maatregelen met uw raad besproken worden.

We houden permanent oog voor de financiële bestaanszekerheid van onze inwoners:

- In 2023 is het aantal inwoners dat zich heeft gemeld voor hulp bij financiële problematiek verder gestegen. Dit is enerzijds te verklaren door een toename van geldzorgen en anderzijds doordat Capellenaren de toegang beter weten te vinden door de extra voorlichting over hulp bij geldzorgen. In 2023 hebben we extra stappen gezet om te voorkomen dat mensen geldzorgen krijgen. Onderdeel van de nieuwe aanpak signalering schulden is om inwoners in verschillende fasen van betalingsachterstanden zo vroeg als mogelijk en zo laat als nodig hulp te bieden.
- De versterking van de basisvaardigheden via de budgettrainingen en de aanpak laaggeletterdheid heeft bijgedragen aan betere vaardigheden op financieel vlak. Ook is het aantal wijkwinkels uitgebreid en zijn de openingstijden verruimd. Hier kunnen Capellenaren laagdrempelig in de buurt terecht met vragen over hulp bij financiën.
- Verder zijn budgetcoaches toegevoegd aan de wijkteams van Welzijn Capelle om bewoners met (dreigende) financiële problematiek eerder en dichter bij huis te helpen met informatie en advies.
- Voor Capellenaren met een schuldregeling die gestart is in de periode 1 februari - 1 juli hebben we een overgangsregeling gemaakt, zodat ook zij gebruik kunnen maken van de verkorte termijn en eerder schuldenvrij zijn. Voor de doelgroep jongeren hebben we in 2023 een actieplan schuldenaanpak vastgesteld en zijn we gestart met de uitvoering.

Op cultureel gebied heeft er in Capelle na drie zware coronajaren weer van alles plaatsgevonden:

- Zo vond de tweede editie van Smaack XL plaats met een geslaagd jongerenevenement op vrijdagavond, mede georganiseerd door de Jongerenraad.
- Isala Theater en andere Capelse cultuuraanbieders zijn weer 'full swing' aan de slag met goed bezochte programmering en activiteiten.

Jaarlijks stappen zetten op het gebied van duurzaamheid is een belangrijk speerpunt van de coalitie:

- Het nieuwe Programma Duurzaamheid 2023-2026 'Capelle verandert duurzaam' is in juli vastgesteld en in september hebben we ter invulling van de Capelse Duurzaamheidslening voor het Warmtefonds gekozen.
- De belangstelling van Capellenaren om zonnepanelen te plaatsen is groot. Tegelijkertijd zijn er ook signalen dat het animo om zonnepanelen te installeren afneemt door onzekerheid over de terugverdientijd. Hiervoor is het nieuwe kabinet aan zet. Met verschillende acties

stimuleren we het plaatsen van zonnepanelen zodat we op koers blijven voor de doelstelling van minimaal 155.000 zonnepanelen eind 2026.

Om Capelle beter bereikbaar te maken blijven we inzetten op verbeteringen in de infrastructuur en verbindingen met de regio:

- We verbeteren de doorstroming op de Algeracorrridor door in te zetten op de verbetering van twee fietsroutes die onderdeel uitmaken van de Korte Termijn Aanpak (KTA) Algeracorrridor. Voor de langere termijn maatregelen op en rondom de Algeracorrridor zitten we in de kwartiermakersfase.
- In 2022 en 2023 zijn er in overleg met de fietsersbond vele fietspaaltjes in Capelle verwijderd. Hiermee worden eenzijdige fietsongevallen voorkomen. In overleg met de fietsersbond blijven we fietspaaltjes verwijderen.
- Begin 2023 zijn we gestart met de evaluatie van het fietsplan 2010-2020. Halverwege 2023 hebben we input opgehaald bij bewoners, de fietsersbond en andere partners voor het opstellen van nieuw fietsbeleid. Het nieuwe Fietsbeleid 'Capelle meer op de fiets' wordt naar verwachting in 2024 door uw Raad vastgesteld.

Capelle heeft in 2023 doorgebouwd aan de stad:

- De Wiekslag, de vier woongebouwen in de 747-buurt en de Purmerhoek zijn opgeleverd. De renovatie van de Schermerhoek is in januari 2023 van start gegaan, deze wordt in 2025 afgerond. Ook zijn diverse nieuwe bouwprojecten gestart, ondanks de ingewikkelde marktsituatie.
- Havensteder is bezig met de renovatie van de Bongerd en Wingerd. De buitenruimten van de kwetsbare woningvoorraad zijn door ons overgenomen, zodat Havensteder zich kan richten op het verbeteren van de woningen en de gemeente op het verbeteren van het openbaar gebied.

Een blik op uitvoeringskracht

Uit het overzicht van de doelenboom (zie 'Jaarstukken in hoofdlijnen') valt op te maken dat niet al onze plannen in 2023 zijn opgepakt of afgerond. Denk aan het fietsbeleid, de actualisatie van het wegategoriseringsplan, het opstellen van de wijkveiligheidsplannen, het cultuurbeleid, het actieplan omgevingslawaaai, acties en beleid op het gebied van afval. Allen om uiteenlopende redenen doorgeschoven naar 2024.

Een belangrijke reden daarvoor is het uitvoerend vermogen van onze organisatie. De krapte op de arbeidsmarkt was in 2023 nog steeds sterk voelbaar in de hele organisatie. HR heeft stevig ingezet op de professionalisering van de arbeidsmarktcommunicatie. De nieuwe vacaturesite: 'werkenbijcapelleaandenijssel.nl' werpt zijn vruchten af en wordt goed gevonden. Tegelijkertijd blijft het aantal vacatures en nieuwe medewerkers (fors) stijgen. De totale uitstroom in 2023 bedroeg 65 medewerkers, de totale instroom 96. In totaal stonden er in 2023 115 vacatures open. De arbeidsmarkt blijft voor gemeenten onder enorme druk staan.

Doelenboom

In de bijlage 'Niet gewijzigde prestaties doelenboom t.o.v. Voorjaars- en Najaarsnota 2023' staan de prestaties die in de Voorjaars- en Najaarsnota 2023 al op groen (gerealiseerd) of rood (niet gerealiseerd en worden niet gerealiseerd) zijn gezet. Voor een verdere inhoudelijke toelichting van de andere prestaties verwijzen we naar de desbetreffende programma's.

In 2023 zijn 55 prestaties (activiteiten/maatregelen/wat hebben we gedaan) voltooid (groen) en zijn 22 prestaties going concern (grijs). Er zijn 34 prestaties oranje gelabeld, wat betekent dat we deze prestaties niet in 2023 hebben afgerond, maar afronden in 2024 of later. In totaal 5 prestaties hebben we niet uitgevoerd en gaan we ook niet meer uitvoeren (rood). Een gedetailleerd totaaloverzicht van de doelenboom is te vinden onder 'Jaarstukken in hoofdlijnen'.

Rechtmatigheid

Vanaf het verslagjaar 2023 dienen we een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de financiële rechtmatigheid door de gemeente. Financiële rechtmatigheid betekent dat we ons geld op een manier uitgeven die voldoet aan wet- en regelgeving. De totale omvang van de financiële onrechtmatigheden bedraagt ruim € 12 miljoen. Hiervan heeft circa € 8 miljoen betrekking op begrotingsonrechtmatigheden en € 4 miljoen op het proces van aanbesteden. Van de begrotingsonrechtmatigheden komt € 6 miljoen voort uit vastgesteld beleid. De onrechtmatigheid van de aanbestedingen heeft grotendeels te maken met de opvang van de Oekraïners. Hierover bent u in november 2023 geïnformeerd. De onrechtmatigheden met betrekking tot de aanbestedingen zijn in 2024 allemaal rechtmatig ingevuld.

Voor verbonden partijen die in mandaat werken voor de gemeente moeten de geconstateerde onrechtmatigheden pro-rata worden meegenomen bij de gemeente. Voor de verbonden partijen zijn in 2023 nog geen onrechtmatigheden geconstateerd die doorwerken naar de gemeente. De jaarrekening-controle van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond is echter voor het onderdeel rechtmatigheid nog niet afgerond en geeft daarom onduidelijkheid voor alle deelnemende gemeenten. Om deze reden kan de accountant de controle op de Jaarstukken 2023 van Capelle aan den IJssel nog niet definitief afronden.

Een nadere toelichting op de onrechtmatigheden is opgenomen in de Paragraaf Bedrijfsvoering en het Overzicht van baten en lasten.

Controleverklaring

De accountant heeft de jaarstukken onderzocht in april en mei 2024 en zal het (concept) accountantsrapport naar verwachting voor de auditcommissie van 11 juni 2024 kunnen aanbieden en daar toelichten. De definitieve controleverklaring volgt op een later moment.

Vervolgprocedure

U behandelt de Jaarstukken 2023 op 24 en 26 juni 2024 in de commissies en op 8 juli 2024 in de raad. De raad autoriseert de verantwoording op programmaniveau. De Jaarstukken 2023 sturen wij na vaststelling in de gemeenteraad naar onze toezichthouder de provincie Zuid-Holland.

Informatie en vragen

U kunt beleidsinhoudelijke en financieel-technische vragen stellen bij de afdeling Financiën via p&c@capelleaandenijssel.nl. Ook is er op donderdag 20 juni een tafeltjesavond voor de raadsleden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Capelle aan den IJssel,

De secretaris

De burgemeester

A.L. Duijmaer van Twist

C.H.J. Lamers